

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาศถานการณ์การเลี้ยง ไก่ ไก่ และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของเกษตรกรใน จังหวัดเชียงรายในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาโดยแบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม คือ สหกรณ์โคนมบ้าน ต้า จำกัด สหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด และบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด โดยหัวข้อที่ทำการศึกษาได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปและสถานการณ์การเลี้ยง ไก่ ไก่ ของเกษตรกร
2. ต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยง ไก่ ไก่
3. ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดของการเลี้ยง ไก่ ไก่ และความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปและสถานการณ์ การเลี้ยงโคนมของเกษตรกร

1.1 อายุ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 43.54 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.90 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.51, มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 ,มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.94 และมีอายุมากกว่า 60 ปี เพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.98 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงอายุเกษตรกร

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 30	3	2.94
ระหว่าง 31-40	25	24.51
ระหว่าง 41-50	56	54.90
ระหว่าง 51-60	17	16.67
มากกว่า 60	1	0.98
รวม	102	100

อายุต่ำสุด 23 ปี

อายุเฉลี่ย 43.54 ปี

อายุสูงสุด 61 ปี

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.45

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงรายละเอียดของแต่ละสหกรณ์ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 1

1.2 สถานภาพการสมรส

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.18 รองลงมาเป็นโสด จำนวน 5 ราย และหม้าย จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.88 และ 4.90 ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 สถานภาพการสมรสของเกษตรกร

สถานภาพ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สมรส	93	91.18
โสด	5	7.90
หม้าย	4	3.92
หย่าร้าง	-	-
รวม	102	100

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงรายละเอียดของแต่ละสหกรณ์ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2

1.3 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.96 รองลงมาจบมัธยมศึกษาจำนวน 31 ราย จบสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 12 ราย และจบการศึกษาในระดับอื่น ๆ (ปริญญาตรี) จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละคือ 30.40 ,11.76 และ 5.88 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	53	51.96
มัธยมศึกษา	31	30.46
สูงกว่ามัธยมศึกษา	12	11.76
อื่น ๆ (ปริญญาตรี)	6	5.88
รวม	102	100

หมายเหตุ : รายละเอียดระดับการศึกษาของแต่ละสหกรณ์ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2

1.4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมโดยเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 คน โดยจำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรที่เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่จะมีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4-6 คน จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.59 รองลงมาจะมีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ 1-3 คน จำนวน 26 ราย และ 7 คนขึ้นไป จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.47 และ 2.94 ตาม (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร

จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1-3	26	26.47
4-6	72	70.59
7 คนขึ้นไป	3	2.74
รวม	102	100

สมาชิกในครอบครัว ค่าสุด 1

สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.12

สมาชิกในครอบครัวสูงสุด 9

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.33

หมายเหตุ : รายละเอียดจำนวนสมาชิกในครอบครัวของแต่ละสหกรณ์ ดังแสดงในตารางผนวก

1.5 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคนม

จากการศึกษาพบว่า จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยง โคนมในครอบครัวเกษตรกรแต่ละครอบครัวมีจำนวนผู้ใช้แรงงานเฉลี่ย 2.07 คน ส่วนใหญ่มีแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยง โคนม 1-2 คน จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.26 รองลงมามีแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยง โคนม 3-4 คน จำนวน 12 ราย คิดเป็น ร้อยละ 11.76 และมีแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยง โคนม 5-6 คน จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.98 (ตาราง ที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคนม

จำนวนแรงงาน (คน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1-2	89	87.26
3-4	12	11.76
5-6	1	0.96
รวม	102	100

จำนวนแรงงานในการเลี้ยง โคนมต่ำสุด 1 คน

แรงงานในการเลี้ยง โคนมเฉลี่ย 2.07 คน

จำนวนแรงงานในการเลี้ยง โคนมสูงสุด 6 คน

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74

หมายเหตุ : รายละเอียดจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยง โคนมของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 5

1.6 การใช้พื้นที่ในการเลี้ยงโคนม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรใช้พื้นที่ในการเลี้ยง โคนมเฉลี่ย 11.57 ไร่ต่อครอบครัว ส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการเลี้ยง โคนมอยู่ระหว่าง 1-10 ไร่ จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.98 รองลงมามีพื้นที่ในการเลี้ยง โคนมระหว่าง 11-20 ไร่ จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.25 มีพื้นที่ในการเลี้ยง โคนมระหว่าง 21-30 ไร่ จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.80 มีพื้นที่ในการเลี้ยง โคนมระหว่าง 31-40 ไร่ และ 41-50 ไร่ จำนวน 1 รายเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 0.98 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การใช้พื้นที่ในการเลี้ยงโคนม

จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1-10	52	50.98
11-20	38	37.25
21-30	10	9.80
31-40	1	0.98
41-50	1	0.98
รวม	102	100

ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงต่ำสุด 1 ไร่

ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงเฉลี่ย 11.57

ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงสูงสุด 50 ไร่

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.77

หมายเหตุ: รายละเอียดการใช้พื้นที่ในการเลี้ยง โคนมของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 6

1.7 อาชีพเดิมของเกษตรกรก่อนเลี้ยงโคนม

จากการศึกษาพบว่าก่อนที่เกษตรกรจะหันมาประกอบอาชีพเลี้ยง โคนมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรจำนวน 73 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.57 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประกอบอาชีพค้าขายจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.82 และประกอบอาชีพ รับราชการจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.94 ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 อาชีพเดิมก่อนการเลี้ยงโคนม

อาชีพเดิมก่อนการเลี้ยง โคนม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เกษตรกร	73	71.57
รับจ้าง	17	16.67
ค้าขาย	9	8.82
รับราชการ	3	2.94
รวม	102	100

หมายเหตุ: รายละเอียดอาชีพเดิมก่อนการเลี้ยง โคนมของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 7

1.8 รายได้จากอาชีพเดิมของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพเดิมเฉลี่ย 3,800.80 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2,000-5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.80, รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.22, มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.73 และมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.25 ตามลำดับ โดยมีรายได้ต่ำสุด 167 บาทต่อเดือน และรายได้สูงสุด 15,000 บาทต่อเดือน โดยมีรายได้จากอาชีพเดิมเฉลี่ย 3,800.80 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 รายได้จากอาชีพเดิมของเกษตรกร

รายได้เดิม (บาท/เดือน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,000	18	20.22
2,000-5,000	55	61.80
5,001-10,000	14	15.73
10,000-15,000	2	2.25
รวม	89	100

(เกษตรกรไม่ระบุรายได้จำนวน 13 ราย จาก สหกรณ์โคนมบ้านคำ จำกัด 6 ราย สหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด 4 ราย สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด 2 ราย และบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด 1 ราย)

รายได้ต่ำสุด 167 บาท/เดือน

รายได้เฉลี่ย 3,000.80 บาท/เดือน

รายได้สูงสุด 15,000 บาท/เดือน

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,344.13

หมายเหตุ : รายละเอียดรายได้จากอาชีพเดิมของเกษตรกรของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 8

1.9 ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่ในจังหวัดเชียงราย มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมมานานเฉลี่ย 5.87 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมอยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.16 รองลงมา มีประสบการณ์ในการเลี้ยงระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.51 มีประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.55 และมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.78 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร

ประสบการณ์ (ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 3	23	22.55
3-5	25	24.51
6-10	43	42.16
มากกว่า 10	11	10.78
รวม	102	100

ประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี

ประสบการณ์เฉลี่ย 5.87 ปี

ประสบการณ์สูงสุด 18 ปี

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.73

หมายเหตุ : รายละเอียดประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 9

1.10 จำนวนโคนมที่เกษตรกรเริ่มต้นเลี้ยง

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรเริ่มเลี้ยงโคนมเฉลี่ยรายละ 5.45 ตัว ส่วนใหญ่เริ่มเลี้ยงโคนม 1-5 ตัว จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.53 รองลงมาเริ่มเลี้ยงโคนมจาก 6-10 ตัว จำนวน 23 ราย ร้อยละ 22.55 และเริ่มเลี้ยงโคนมมากกว่า 10 ตัว จำนวน 4 ราย ร้อยละ 3.92 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 จำนวนโคนมที่เกษตรกรเริ่มเลี้ยง

จำนวนโคนม (ตัว)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1-5	75	73.53
5-10	23	22.55
มากกว่า 10	4	3.92
รวม	102	100

เริ่มต้นเลี้ยงต่ำสุด 1 ตัว

เริ่มต้นเลี้ยงเฉลี่ย 5.45

เริ่มต้นเลี้ยงสูงสุด 13 ตัว

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.06

หมายเหตุ : รายละเอียดจำนวน โคนมที่เกษตรกรเริ่มเลี้ยงของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 10

1.11 การฝึกอบรมก่อนเริ่มต้นเลี้ยงโคนม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.37 ได้รับการอบรมก่อนการเลี้ยงโคนม มีเพียง 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.63 ที่ไม่ได้รับการอบรม ได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานทางราชการ เช่น ศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพ โคนมบ้านด้า วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่ สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์แพร์ สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ลำพูนากลาง จังหวัดลพบุรี โดยระยะเวลาในการอบรมอยู่ในช่วงตั้งแต่ 7-15 วัน ในระหว่างการเลี้ยง โคนมเกษตรกรร้อยละ 56.86 ยังได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับโคนมเพิ่มเติม โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย สถานีพืชอาหารสัตว์จังหวัดเชียงราย และศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่ (ตารางที่ 17-18)

ตารางที่ 17 การฝึกอบรมก่อนการเลี้ยงโคนม

การฝึกอบรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ได้รับการอบรม	83	81.37
ไม่ได้รับการอบรม	19	18.63
รวม	102	100

ตารางที่ 18 การฝึกอบรมเพิ่มเติมระหว่างการเลี้ยงโคนม

การฝึกอบรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ได้รับการอบรม	58	56.86
ไม่ได้รับการอบรม	44	43.14
รวม	102	100

หมายเหตุ: รายละเอียดการฝึกอบรมของเกษตรกรของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 11

1.12 เหตุผลในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงโคนมจำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.69 ให้เหตุผลในการเลี้ยงโคนมว่า เป็นอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ดี รองลงมาจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.65 มีความตั้งใจที่จะเลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 8.82 ได้รับการส่งเสริมให้เลี้ยงจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.90 ทำการเกษตรอื่นแล้วประสบปัญหาต่าง ๆ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.94 เพื่อบ้านชักชวนให้เลี้ยงตามลำดับ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 เหตุผลในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร

เหตุผลในการเลี้ยง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เป็นอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ดี	67	65.69
2. มีความตั้งใจที่จะเลี้ยง	18	17.65
3. ได้รับการส่งเสริมให้เลี้ยง	9	8.82
4. ทำการเกษตรอื่นแล้วประสบปัญหา	5	4.90
5. เพื่อบ้านชักชวน	3	2.94
รวม	102	100

หมายเหตุ: รายละเอียดเหตุผลในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 12

1.13 จำนวนโคนมในจังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาแบบสอบถามเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม จำนวน 102 ราย พบว่ามีโคนมทั้งหมด 1,606 ตัว แยกเป็นแม่โคนม 679 คิดเป็นร้อยละ 42.28, เป็นโคนมแห้ง 173 ตัว คิดเป็นร้อยละ 0.7 โคนสาว โคนรุ่นและลูกโค 754 ตัว คิดเป็นร้อยละ 46.95 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แสดงโคนมจังหวัดเชียงราย

ประเภท	จำนวน (ตัว)	ร้อยละ
โคนม	679	42.38
โคนมแห้ง	173	10.77
โคนสาว โคนรุ่น และลูกโค	754	46.95
รวม	1,606	100

หมายเหตุ : รายละเอียดจำนวนโคนมของแต่ละสหกรณ์ แสดงในตารางผนวกที่ 13

2. ต้นทุนและผลตอบแทน

การผลิตน้ำนมดิบต่อกิโลกรัม ปี พ.ศ. 2544 (มกราคม-ธันวาคม 2544) จากการรวบรวมข้อมูลและศึกษาผลตอบแทนการเลี้ยง โคนมตามแบบสอบถามที่ได้ทำการสำรวจกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงราย จำนวน 102 ราย โดยแบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มสมาชิกสหกรณ์โคนมบ้านด้า จำกัด	จำนวน	33	ราย
(2) กลุ่มสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด	จำนวน	28	ราย
(3) กลุ่มสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด	จำนวน	24	ราย
(4) กลุ่มสมาชิกบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด	จำนวน	17	ราย

เมื่อนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ต้นทุนรวมการผลิตน้ำมันดิบ

จากการวิเคราะห์พบว่า ต้นทุนการผลิตน้ำมันดิบทั้งหมดของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงราย เฉลี่ยเท่ากับ 12.59 บาท/กก. คิดเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 11.22 บาท/กก. (ร้อยละ 89.12) ต้นทุนคงที่ เฉลี่ย 1.37 บาท/กก. (ร้อยละ 10.88) เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด 8.03 บาท/กก. (ร้อยละ 63.78) และเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 4.56 บาท/กก. (ร้อยละ 36.22) โดยต้นทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 36.48 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด เป็นค่าอาหาร โคนม (ตารางที่ 25)

2.2 ต้นทุนการผลิตน้ำมันของแต่ละกลุ่ม

กลุ่มสหกรณ์โคนมบ้านต้า จำกัด

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์พบว่า ต้นทุนรวมการผลิตน้ำมันดิบของสหกรณ์โคนมบ้านต้า จำกัด เท่ากับ 12.16 บาท/กก. คิดเป็นต้นทุนผันแปร 10.93 บาท/กก. (ร้อยละ 89.88) ต้นทุนคงที่ 1.23 บาท/กก. (ร้อยละ 10.12) เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด 7.80 บาท/กก. (ร้อยละ 64.14) และเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 4.36 บาท/กก. (ร้อยละ 35.86) โดยต้นทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 39.13 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดเป็นค่าอาหาร โคนม

กลุ่มสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์พบว่า ต้นทุนรวมการผลิตน้ำมันดิบของสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด เท่ากับ 12.18 บาท/กก. คิดเป็นต้นทุนผันแปร 10.76 บาท/กก. (ร้อยละ 88.34) ต้นทุนคงที่ 1.42 บาท/กก. (ร้อยละ 11.66) เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด 8.22 บาท/กก. (ร้อยละ 67.49) และเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 3.96 บาท/กก. (ร้อยละ 32.51) โดยต้นทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 42 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดเป็นค่าอาหาร โคนม

กลุ่มสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์พบว่า ต้นทุนรวมการผลิตน้ำมันดิบของสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด เท่ากับ 12.45 บาท/กก. คิดเป็นต้นทุนผันแปร 10.96 บาท (ร้อยละ 88.03) ต้นทุนคงที่ 1.49 บาท/กก. (ร้อยละ 11.97) เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด 7.43 บาท/กก. (ร้อยละ 59.60) และเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 5.03 บาท/กก. (ร้อยละ 40.40) โดยต้นทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 30.27 ของต้นทุนการผลิต ทั้งหมดเป็นค่าอาหาร โคนม

กลุ่มบริษัทชุมชนชนล้านนา จำกัด

จากจากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์พบว่า ต้นทุนรวมการผลิตน้ำมันดิบของกลุ่มบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด เท่ากับ 13.55 บาท/กก. คิดเป็นต้นทุนผันแปร 12.20 บาท (ร้อยละ 90.04) ต้นทุนคงที่ 1.35 บาท/กก. (ร้อยละ 9.96) เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด 8.68 บาท/กก. (ร้อยละ 64.06) และเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 4.87 บาท/กก. (ร้อยละ 35.94) โดยต้นทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 33.51 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดเป็นค่าอาหาร โคนม

2.3 ผลผลิตน้ำมันดิบต่อฟาร์มต่อปี

เมื่อวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่าผลผลิตน้ำมันดิบต่อฟาร์มเฉลี่ยเท่ากับ 25,493.85 กิโลกรัมต่อปี เมื่อวิเคราะห์เป็นรายกลุ่ม จะเห็นได้ว่ากลุ่มสหกรณ์โคนมบ้านด้า จำกัด มีผลผลิตน้ำมันดิบต่อฟาร์มต่อปีสูงที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 31,428.97 กิโลกรัมต่อฟาร์มต่อปี รองลงมาได้แก่ กลุ่มสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด และ กลุ่มสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด มีผลผลิตน้ำมันดิบเฉลี่ยเท่ากับ 24,838.45 และ 22,950.25 กิโลกรัมต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ ส่วนกลุ่มบริษัทชุมชนชนล้านนา จำกัดมีผลผลิตน้ำมันดิบต่ำที่สุดเฉลี่ยเท่ากับ 22,757.94 กิโลกรัมต่อฟาร์มต่อปี

2.4 ราคาน้ำมันดิบ

จากการวิเคราะห์พบว่าราคาจำหน่ายน้ำมันดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมจังหวัดเชียงราย เฉลี่ยจากทุกกลุ่มตัว อย่างที่ทำการสำรวจเท่ากับ 11.52 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม จะเห็นได้ว่าราคาจำหน่ายน้ำมันดิบของกลุ่มบริษัทชุมชนชนล้านนา จำกัด มีราคาจำหน่ายสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 12.43 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาได้แก่ กลุ่มสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด และสหกรณ์โคนมบ้านด้า จำกัด เฉลี่ยเท่ากับ 11.75 และ 11.29 ตามลำดับ และ กลุ่มสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด มีราคาจำหน่าย น้ำมันดิบเท่ากับ 10.61 บาทต่อกิโลกรัม

2.5 รายได้จากการจำหน่ายน้ำมันดิบ

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทุกกลุ่มมีรายได้หลักจากการจำหน่ายน้ำมันดิบเฉลี่ยเท่ากับ 293,689.18 บาทต่อฟาร์มต่อปี เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจะเห็นได้ว่ากลุ่มสหกรณ์โคนมบ้านด้า จำกัด มีรายได้จากการจำหน่ายน้ำมันดิบสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 354,833.07 บาทต่อฟาร์มต่อปี รองลงมาได้แก่บริษัทชุมชนชนล้านนา จำกัด และกลุ่มสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 282,881.19 และ 269,663.09 ตามลำดับ และกลุ่มสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด มีรายได้ต่ำสุดเท่ากับ 263,535.95 บาทต่อฟาร์มต่อปี

2.6 รายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้หรือผลตอบแทนอื่น ๆ

นอกจากเกษตรกรจะมีรายได้หลักจากการจำหน่ายน้ำมันดิบแล้ว ยังมีรายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้ของการเลี้ยง ไก่เนื้อ ได้แก่ ลูกไก่เนื้อเพศผู้ ไก่แก่ปลดกระวาง ไก่เนื้อที่มีปัญหาต่าง ๆ เช่น เต้านมบวม มีปัญหาเรื่องการผสมติดยาก เจ็บป่วยเรื้อรัง หรือสาเหตุอื่น ๆ ซึ่งถ้าเลี้ยงไว้ในฟาร์มจะเป็นภาระในการเลี้ยงดู และทำให้เพิ่มค่าใช้จ่าย ส่งผลให้ต้นทุนสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการจำหน่ายปุ๋ยคอก

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่เนื้อทุกกลุ่มมีรายได้จากการจำหน่ายผลตอบแทนอื่น ๆ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 57,615.33 บาทต่อฟาร์มต่อปี เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจะเห็นได้ว่า รายได้จากการจำหน่ายผลตอบแทนอื่น ๆ ของกลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อเชียงราย จำกัด สูงที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 65,459.53 บาทต่อฟาร์มต่อปี รองลงมาได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อบ้านด้า จำกัด และกลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อแม่ลาว จำกัด มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 56,635.65 และ 55,518.35 ตามลำดับ ส่วนบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด มีรายได้ต่ำที่สุดเฉลี่ยเท่ากับ 52,847.78 บาทต่อฟาร์มต่อปี

2.7 รายได้รวมทั้งหมด (ผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งหมด)

จากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรมีรายได้รวมจากการเลี้ยงไก่เนื้อ (การจำหน่ายน้ำมันดิบ+ผลพลอยได้อื่น ๆ) เฉลี่ยทุกกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 351,304.51 บาทต่อฟาร์มต่อปี เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม จะเห็นได้ว่ากลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อบ้านด้า จำกัด มีรายได้รวมสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 411,468.72 บาทต่อฟาร์มต่อปี รองลงมาได้แก่กลุ่มบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด และ สหกรณ์ ไก่เนื้อเชียงราย จำกัด มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 335,728.97 และ 328,955.49 ตามลำดับ และกลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อแม่ลาว จำกัด มีรายได้รวมต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ 325,181.44 บาทต่อฟาร์มต่อปี

2.8 ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย

จากการวิเคราะห์ พบว่า เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ เฉลี่ยทุกกลุ่ม ตัวอย่างเท่ากับ 106,081.92 บาทต่อฟาร์มต่อปี เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มจะเห็นได้ว่ากลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อบ้านด้า จำกัด มีผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 120,320.09 บาทต่อฟาร์มต่อปี รองลงมาได้แก่กลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อแม่ลาว จำกัด และกลุ่มบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด มีผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 115,428.55 และ 101,282.67 บาทต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ และกลุ่มสหกรณ์ ไก่เนื้อเชียงราย จำกัด มีผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 83,452.96 บาทต่อฟาร์มต่อปี

จะเห็นได้ว่าต้นทุนที่ทำการศึกษานี้เมื่อเปรียบเทียบกับราคาน้ำมันดิบที่เกษตรกรได้รับแล้วจะต่ำกว่าทุน แต่เมื่อรวบรวมรายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้อื่น ๆ จากการเลี้ยง ไก่ ไก่ชน เช่น ลูก ไก่ชน เพศผู้ ไก่ชนแก่ที่ปลดระวาง หรือ โคที่มีปัญหาต่าง ๆ ในการเลี้ยงดู และปุ๋ยคอก พบว่ามีกำไรหรือมีรายได้เพิ่มขึ้นอีก กก.ละ 2.20 บาท รวมเงิน 13.78 บาท/กก. นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นคือรายจ่ายของเงินเดือนผู้จัดการหรือเจ้าของฟาร์ม ซึ่งไม่ได้จ่ายเป็นตัวเงิน แต่ได้นำมาคำนวณด้วย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ตารางที่ 21 ต้นทุนการผลิตน้ำมันดิบของสหกรณ์โคนมบ้านคำ จำกัด ปี พ.ศ. 2544

รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ	รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่				ต้นทุนผันแปร			
1.ค่าใช้ที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน		4,390.00	1.15	1.เงินเดือนเข้าขอ : แฟร์ม		91,778.30	24.00
2.ค่าภาษีที่ดิน	61.50		0.01	2.ค่าแรงคนงานเลี้ยงโคนม	4,400,000		11.51
3.ค่าเสื่อมเครื่องมือและ อุปกรณ์		34,256.52	8.96	3.ดอกเบี้ยเงินกู้	660.11		0.17
- โรงเรือน		5,888.10	4.16	4.ใช้จ่ายอื่น ๆ	193,853.56		50.70
- รถกระบะ		15,911.00	1.05	- อาหารชั้น	140,059.30		36.64
- รถเก๋ง		4,002.83	0.71	- อาหารหยาบ	9,512.50		2.49
- รถจักรยานยนต์		2,711.17	0.20	- ยาและเวชภัณฑ์	6,905.00		1.81
- เครื่องตัดหญ้า		764.38	0.10	- น้ำเชื้อและการผสมพันธุ์	1,476.00		0.39
- เครื่องสูบน้ำ		400.75	0.05	- สารทำความสะอาด	573.29		0.15
- ป้อน้ำ (ไฟฟ้า)		195.25	0.71	- ปุ๋ย	4,222.43		1.10
- เครื่องรีดนม		2,710.53	0.05	- เมล็ดพันธุ์หญ้า	1,350.00		0.35
- ถังบรรจุนม/ถังรีด		180.86	0.04	- โถที่	2,187.50		0.57
- บ่อน้ำถึงน้ำ		138.67	0.04	- น้ำ,ไฟ	4,420.00		1.16
- รถเข็น		139.43	0.01	- น้ำมันและสารหล่อลื่น	12,866.70		3.37
- หลั้ว,คราด,ซ่อมคอกหญ้า		43.55	0.31	- ค่าส่งนม	10,075.00		2.63
- อื่น ๆ		1,170.00		- สายยาง	276.17		0.07
				- ไม้กวาด	116.00		0.03
				- ถังน้ำ	132.13		0.03
				- ผ้าเช็ดค่านม	138.88		0.04
				- แปรง	282.17		0.07
				- ที่กรองนม	130.00		
				- เชือก	247.35		0.06
				5.ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและ อุปกรณ์	6,626.00		
				6.ค่าเสียโอกาสเงินทุน		6,740.83	
ต้นทุนคงที่ (บาท)	61.50	38,646.52	10.12	ต้นทุนผันแปร	245,139.67		89.88
รวมต้นทุนคงที่ (บาท)		38,708.02	10.12	รวมต้นทุนผันแปร (บาท)		343,658.80	89.88
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท)					382,366.82		

เป็นเงินสด 245,121.17 (ร้อยละ 64.11) ไม่เป็นเงินสด 137,245.65 (ร้อยละ 35.89)

ต้นทุนและผลตอบแทนสหกรณ์โคนมบ้านคำ จำกัด

1. ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย (กก./บาท)	=	12.16
		(เป็นเงินสด 7.80, ไม่เป็นเงินสด 4.36)
2. ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	1.23 (ร้อยละ 10.12)
3. ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	10.93 (ร้อยละ 89.88)
4. ผลผลิตน้ำนมต่อปี (กก.)	=	31,428.97
5. ราคานมเฉลี่ย บาท/กก.	=	11.29
6. รายได้จากการจำหน่ายนม+ผลพลอยได้อื่น ๆ กก./บาท	=	13.09
7. รายได้จากการจำหน่ายนม (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	354,833.07 (ร้อยละ 86.24)
8. รายได้จากผลตอบแทนอื่น ๆ (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	56,635.65 (ร้อยละ 13.76)
9. รวมรายได้ทั้งหมด (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	411,468.72 (ร้อยละ 100)
10. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม) (ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	=	38,541.76
11. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม) (ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	=	2,378.45
12. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม) (รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	=	120,320.04
13. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม)	=	10,026.67

หมายเหตุ รายได้จากผลตอบแทนอื่น 56,635.65 บาท แยกเป็น

1. ขายโคคัดทิ้ง (โคแก่หรือโคมีปัญหาด่าง ๆ)	18,337.04 บาท (ร้อยละ 32.38)
2. ขายโคสาว	13,629.46 บาท (ร้อยละ 24.07)
3. ขายลูกโค, โครุ่นเพศเมีย	13,459.86 บาท (ร้อยละ 23.76)
4. ขายลูกโคตัวผู้	4,509.29 บาท (ร้อยละ 7.96)
5. ขายนํ้าคอก	6,700.00 บาท (ร้อยละ 11.83)

ตารางที่ 22 ต้นทุนการผลิตน้ำมันดิบของสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด ปี พ.ศ. 2544

รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ	รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่				ต้นทุนผันแปร			
1.ค่าใช้ที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน	194.50	6,940.00	2.30	1.เงินเดือนเจ้าของฟาร์ม		57,806.00	19.10
2.ค่าภาษีที่ดิน			0.06	2.ค่าแรงคนงานเลี้ยงโคนม	26,400.00		8.72
3.ค่าเสื่อมเครื่องมือและ อุปกรณ์		28,204.70	9.32	3.คอกเบี้ยเงินกู้	644.95		0.21
- โรงเรือน		5,782.18	1.91	4.ใช้จ่ายอื่น ๆ	165,888.47		54.80
- รถกระบะ		12,343.30	4.08	- อาหารชั้น	116,651.11		38.54
- รถเก๋ง		2,407.70	0.80	- อาหารหยาบ	10,488.00		3.46
- รถจักรยานยนต์		2,290.05	0.76	- ยาและเวชภัณฑ์	6,730.00		2.22
- เครื่องตัดหญ้า		722.77	0.24	- น้ำเชื้อและการผสมพันธุ์	660.00		0.22
- เครื่องสูบน้ำ		290.84	0.10	- สารทำความสะอาด	748.00		0.25
- ป้อนน้ำ (ไฟฟ้า)		214.84	0.07	- ปุ๋ย	1,700.00		0.56
- เครื่องรีดนม		2,355.23	0.78	- เมล็ดพันธุ์หญ้า	1,364.44		0.45
- ถังบรรจุนม/ถังรีด		226.14	0.07	- โถที่	2,062.50		0.68
- บ่อน้ำ/ถังน้ำ		138.67	0.04	- น้ำ,ไฟ	4,216.00		1.39
- รถเข็น		139.43	0.04	- น้ำมันและสารหล่อลื่น	14,733.24		4.87
- พลับ,คราด,ซ่อมตัดหญ้า		43.55	0.01	- ค่าส่งนม	5,062.50		1.67
- อื่น ๆ		1,250.00	0.41	- สายยาง	342.86		0.11
				- ไม้กวาด	161.36		0.05
				- ถังน้ำ	208.33		0.07
				- ผ้าเช็ดเต้านม	92.60		0.03
				- แปรง	343.00		0.11
				- ที่กรองนม	82.00		0.03
				- เชือก	202.53		0.07
				5.ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและ อุปกรณ์	11,022.00		.064
				6.ค่าเสียโอกาสเงินทุน		5,602.95	1.85
ต้นทุนคงที่ (บาท)	194.50	35,144.70	11.68	ต้นทุนผันแปร	203,955.42	63,408.95	88.32
รวมต้นทุนคงที่ (บาท)		35,339.20	11.68	รวมต้นทุนผันแปร (บาท)		267,364.37	88.32
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท)					3021,703.57		

เป็นเงินสด 204,149.92 (ร้อยละ 67.44) ไม่เป็นเงินสด 98,553.65 (ร้อยละ 32.56)

ต้นทุนและผลตอบแทนสหกรณ์โคนมเชียงราย จำกัด

1. ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย (กก./บาท)	= 12.18 (เป็นเงินสด 8.22, ไม่เป็นเงินสด 3.96)
2. ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	= 1.42 (ร้อยละ 11.66)
3. ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	= 10.76 (ร้อยละ 88.34)
4. ผลผลิตน้ำนมต่อปี (กก.)	= 24,838.45
5. ราคานมเฉลี่ย บาท/กก.	= 10.61
6. รายได้จากกรจำหน่ายนม+ผลพลอยได้อื่น ๆ กก./บาท	= 13.25
7. รายได้จากการจำหน่ายนม (บาท/ปี/ฟาร์ม)	= 263,535.95 (ร้อยละ 80.10)
8. รายได้จากผลตอบแทนอื่น ๆ (บาท/ปี/ฟาร์ม)	= 65,459.53 (ร้อยละ 19.90)
9. รวมรายได้ทั้งหมด (บาท/ปี/ฟาร์ม)	= 328,995.48
10. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม) (ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	= 25,646.96
11. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม) (ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	= 2,137.26
12. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม) (รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	= 83,452.96
13. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม)	= 6,954.41

หมายเหตุ รายได้จากผลตอบแทนอื่น 65,459.53 บาท แยกเป็น

1. ขายโคคัดทิ้ง (โคแก่หรือโคมีปัญหาต่าง ๆ)	21,142.86 บาท (ร้อยละ 32.30)
2. ขายโคสาว	14,916.67 บาท (ร้อยละ 22.79)
3. ขายลูกโค, โครุ่นเพศเมีย	18,500.00 บาท (ร้อยละ 28.26)
4. ขายลูกโคตัวผู้	3,500.00 บาท (ร้อยละ 5.35)
5. ขายปุ๋ยคอก	7,400.00 บาท (ร้อยละ 11.30)

ตารางที่ 23 ต้นทุนการผลิตน้ำมันดิบของสหกรณ์โกนหม่มลาว จำกัด ปี พ.ศ. 2544

รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ	รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่				ต้นทุนผันแปร			
1.ค่าใช้ที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน		2,050.00	2.30	1.เงินเดือนเจ้าของฟาร์ม		76,608.00	26.81
2.ค่าภาษีที่ดิน	69.00		0.06	2.ค่าแรงคนงานเลี้ยง โคนม	48,000.00		16.80
3.ค่าเสื่อมเครื่องมือและ อุปกรณ์		31,977.15	9.32	3.ดอกเบี้ยเงินกู้	634.17		0.22
- โรงเรือน		8,722.80	1.91	4.ใช้จ่ายอื่น ๆ	117,364.65		41.08
- รถกระบะ		14,203.58	4.08	- อาหารชั้น	80,334.00		28.12
- รถเกยคร		2,614.50	0.80	- อาหารหยาบ	6,167.67		2.16
- รถจักรยานยนต์		1,902.00	0.76	- ยาและเวชภัณฑ์	5,496.00		1.92
- เครื่องตัดหญ้า		705.18	0.24	- น้ำเชื้อและการผสมพันธุ์	946.00		0.33
- เครื่องสูบน้ำ		214.84	0.10	- สารทำความสะอาด	241.67		0.08
- ป้อน้ำ (ไฟฟ้า)		426.67	0.07	- มื้อ	1,650.00		0.58
- เครื่องรีดนม		2,443.00	0.78	- เมล็ดพันธุ์หญ้า	338.00		0.12
- ถังบรรจุนม/ถังรีด		288.03	0.07	- ไล่ที่	1,400.00		0.49
- บ่อน้ำ/ถังน้ำ		102.00	0.04	- น้ำ,ไฟ	3,864.00		1.35
- รถเข็น		113.22	0.04	- น้ำมันและสารหล่อลื่น	15,680.00		5.49
- พลับ,คราด,ซ่อมตัดหญ้า		33.33	0.01	- ค่าส่งนม	267.00		0.09
- อื่น ๆ		208.00	0.41	- สายยาง	202.23		0.07
				- ไม้กวาด	260.00		0.09
				- ถังน้ำ	190.00		0.07
				- ผ้าเช็ดเต้านม	282.67		0.09
				- แปรง	112.00		0.04
				- ที่กรองนม	354.08		0.12
				- เชือก	213.65		0.07
				5.ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและ อุปกรณ์	4,337.60		1.52
				6.ค่าเสียโอกาสเงินทุน		4,686.15	1.64
ต้นทุนคงที่ (บาท)	69.00	34,027.15	11.93	ต้นทุนผันแปร	170,336.42	81,294.15	88.07
รวมต้นทุนคงที่ (บาท)		34,096.15	11.93	รวมต้นทุนผันแปร (บาท)		251,630.57	88.07
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท)					285,726.72		

เป็นเงินสด 170,405.42 (ร้อยละ 59.64) ไม่เป็นเงินสด 115,321.30 (ร้อยละ 40.36)

ต้นทุนและผลตอบแทนสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด

1. ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย (กก./บาท)	=	12.45
		(เป็นเงินสด 7.42, ไม่เป็นเงินสด 5.036)
2. ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	1.49 (ร้อยละ 11.97)
3. ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	10.96 (ร้อยละ 88.03)
4. ผลผลิตน้ำนมต่อปี (กก.)	=	22,950.05
5. ราคานมเฉลี่ย บาท/กก.	=	11.76
6. รายได้จากการจำหน่ายนม+ผลพลอยได้อื่น ๆ กก./บาท	=	14.17
7. รายได้จากการจำหน่ายนม (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	269,663.09 (ร้อยละ 82.93)
8. รายได้จากผลตอบแทนอื่น ๆ (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	55,518.35 (ร้อยละ 17.07)
9. รวมรายได้ทั้งหมด (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	325,181.44
10. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	38,820.55
(ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)		
11. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม)	=	3,235.05
(ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)		
12. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	115,428.65
(รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)		
13. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม)	=	9,619.05

หมายเหตุ รายได้จากผลตอบแทนอื่น 55,518.35 บาท แยกเป็น

1. ขายโคคัดทิ้ง (โคแก่หรือโคมีปัญหาต่าง ๆ)	17,423.35 บาท (ร้อยละ 31.38)
2. ขายโคสาว	14,178.59 บาท (ร้อยละ 25.54)
3. ขายลูกโค, โครุ่นเพศเมีย	12,957.41 บาท (ร้อยละ 23.34)
4. ขายลูกโคตัวผู้	2,459.00 บาท (ร้อยละ 4.43)
5. ขายปุ๋ยคอก	8,500.00 บาท (ร้อยละ 15.31)

ตารางที่ 24 ต้นทุนการผลิตน้ำมันดิบบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด ปี พ.ศ. 2544

รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ	รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ	
ต้นทุนคงที่				ต้นทุนผันแปร				
1.ค่าใช้ที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน	43.33	4,488.89	1.46	1.เงินเดือนเจ้าของฟาร์ม	30,000.00	74,480.00	24.16	
2.ค่าภาษีที่ดิน				2.ค่าแรงคนงานเลี้ยงโคนม				9.73
3.ค่าเสื่อมเครื่องมือและ อุปกรณ์				3.ดอกเบี้ยเงินกู้				0.20
		26,112.41	8.47	4.ใช้จ่ายอื่น ๆ	159,212.04	51.64		
- โรงเรือน		1,708.97	0.55	- อาหารชั้น	100,402.22	32.60		
- รถกระบะ		14,261.03	4.63	- อาหารหยาบ	2,900.00	0.94		
- รถเกยคร		2,376.84	0.77	- ยาและเวชภัณฑ์	7,085.71	2.30		
- รถจักรยานยนต์		2,852.27	0.93	- น้ำเชื้อและการผสมพันธุ์				
- เครื่องตัดหญ้า		667.98	0.22	- สารทำความสะอาด	133.33	0.04		
- เครื่องสูบน้ำ		504.18	0.16	- ปุ๋ย	3,025.00	0.98		
- ป้อน้ำ (ไฟฟ้า)		265.73	0.09	- เมล็ดพันธุ์หญ้า	1,267.50	0.41		
- เครื่องรีดนม		1,859.98	0.60	- โถที่	1,124.44	0.36		
- ถังบรรจุนม/ถังรีด		262.98	0.08	- น้ำ, ไฟ	3,900.00	1.26		
- บ่อน้ำ/ถังน้ำ		51.86	0.02	- น้ำมันและสารหล่อลื่น	21,825.00	7.08		
- รถเข็น		82.11	0.03	- ค่าสงนม	16,000.00	5.19		
- พลับ, คราด, ซ่อมตัดหญ้า		18.14		- สายยาง	264.74	0.09		
- อื่น ๆ		1,200.04	0.39	- ไม้กวาด	65.00	0.02		
				- ถังน้ำ	80.00	0.03		
				- ผ้าเช็ดเต้านม	103.57	0.03		
				- แปรง	184.29	0.06		
				- ที่กรองนม	135.00	0.04		
				- เชือก	218.25	0.07		
				5.ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและ อุปกรณ์	7,725.00	2.51		
				6.ค่าเสียโอกาสเงินทุน		5,623.37	1.82	
ต้นทุนคงที่ (บาท)	43.33	30,601.30	9.94	ต้นทุนผันแปร	197,557.67	80,103.37	90.06	
รวมต้นทุนคงที่ (บาท)		30,644.63	9.94	รวมต้นทุนผันแปร (บาท)		277,661.04	90.06	
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท)					308,305.67			

เป็นเงินสด 197601.00 (ร้อยละ 64.09), ไม่เป็นเงินสด 110704.67 (ร้อยละ 35.91)

ต้นทุนและผลตอบบริษัทชุมชนล้านนา จำกัด จำกัด

1. ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย (กก./บาท)	=	13.55
		(เป็นเงินสด 8.68, ไม่เป็นเงินสด 4.87)
2. ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	1.35 (ร้อยละ 9.96)
3. ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	12.20 (ร้อยละ 90.04)
4. ผลผลิตน้ำนมต่อปี (กก.)	=	22,757.94
5. ราคานมเฉลี่ย บาท/กก.	=	12.43
6. รายได้จากการจำหน่ายนม+ผลพลอยได้อื่น ๆ กก./บาท	=	14.75
7. รายได้จากการจำหน่ายนม (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	282,881.19 (ร้อยละ 84.26)
8. รายได้จากผลตอบแทนอื่น ๆ (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	52,847.78 (ร้อยละ 15.74)
9. รวมรายได้ทั้งหมด (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	335,728.97
10. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม) (ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	=	26,802.67
11. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม) (ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	=	2,233.56
12. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม) (รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)	=	101,282.67
13. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม)	=	8,440.22

หมายเหตุ รายได้จากผลตอบแทนอื่น 52,847.78 บาท แยกเป็น

1. ขายโคคัดทิ้ง (โคแก่หรือโคมีปัญหาด่าง ๆ)	20,666.67 บาท (ร้อยละ 39.11)
2. ขายโคสาว	16,040.30 บาท (ร้อยละ 30.35)
3. ขายลูกโค, โครุ่นเพศเมีย	8,907.48 บาท (ร้อยละ 16.85)
4. ขายลูกโคตัวผู้	2,733.33 บาท (ร้อยละ 5.17)
5. ขายนํ้าคอก	4,500.00 บาท (ร้อยละ 8.52)

ตารางที่ 25 ต้นทุนการผลิตน้ำมันมคิบเฉลี่ยของทุกกลุ่ม ปี พ.ศ. 2544

รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ	รายการ	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่				ต้นทุนผันแปร			
1.ค่าใช้ที่ดิน/ค่าเช่าที่ดิน		4,467.22	1.40	1.เงินเดือนเจ้าของฟาร์ม		75,168.08	23.51
2.ค่าภาษีที่ดิน	92.08		0.03	2.ค่าแรงคนงานเลี้ยงโคนม	37,100.00		11.60
3.ค่าเสื่อมเครื่องมือและ อุปกรณ์		30,157.70	9.43	3.คอกเบี้ยเงินกู้	614.97		0.19
- โรงเรือน		5,525.51	1.73	4.ใช้จ่ายอื่น ๆ	159,359.94	159,359.94	49.83
- รถกระบะ		14,315.60	4.48	- อาหารชั้น	109,371.66		34.20
- รถเกยคร		2,850.47	0.89	- อาหารหยาบ	7,267.04		2.27
- รถจักรยายนต์		2,438.87	0.76	- ยาและเวชภัณฑ์	6,554.18		2.05
- เครื่องคัดหญ้า		715.08	0.22	- น้ำเชื้อและการผสม พันธุ์	743.00		0.23
- เครื่องสูบน้ำ		352.65	0.11	- สารทำความสะอาด	424.07		0.13
- บิมน้ำ (ไฟฟ้า)		275.62	0.09	- ฝู	2,649.36		0.34
- เครื่องรีดนม		2,342.19	0.73	- เมล็ดพันธุ์หญ้า	1,079.99		0.53
- ถังบรรจุนม/ถังรีด		239.50	0.07	- โลที่	1,693.61		1.28
- บ่อน้ำถึงน้ำ		85.02	0.03	- น้ำไฟ	4,100.00		5.11
- รถเข็น		100.55	0.03	- น้ำมันและสารหล่อ ลื่น	16,355.93		2.43
- พลับ,คราด,ซ่อมตัดหญ้า		46.51	0.01	- ค่าส่งนม	7,784.38		0.09
- อื่น ๆ		870.14	0.27	- สายยาง	287.69		0.05
				- ไม้กวาด	133.40		0.04
				- ถังน้ำ	170.12		0.09
				- ค่าเชื้อค่านม	130.75		0.04
				- แปรง	273.03		0.08
				- ที่กรองนม	114.75		
				- เชือก	255.65		2.24
				5.ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและ อุปกรณ์	7,152.38		1.77
				6.ค่าเสียโอกาสเงินทุน		5,663.33	
ต้นทุนคงที่ (บาท)	92.08	34,624.92	10.86	ต้นทุนผันแปร	204,227.30	80,831.40	89.14
รวมต้นทุนคงที่ (บาท)		34,717.00	10.86	รวมต้นทุนผันแปร (บาท)		285,058.70	89.14
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท)					319,775.70		

เป็นเงินสด 204,319.38 (ร้อยละ 63.89), ไม่เป็นเงินสด 115,456.32 (ร้อยละ 36.11)

ต้นทุนและผลตอบแทนเฉลี่ยของเกษตรกรทุกกลุ่ม

1. ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย (กก./บาท)	=	12.59
		(เป็นเงินสด 8.03, ไม่เป็นเงินสด 4.56)
2. ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	1.37 (ร้อยละ 10.88)
3. ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อ กก. (บาท)	=	11.22 (ร้อยละ 89.12)
4. ผลผลิตน้ำนมต่อปี (กก.)	=	25,493.85
5. ราคานมเฉลี่ย บาท/กก.	=	11.52
6. รายได้จากการจำหน่ายนม+ผลพลอยได้อื่น ๆ กก./บาท	=	13.78
7. รายได้จากการจำหน่ายนม (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	293,689.18 (ร้อยละ 83.60)
8. รายได้จากผลตอบแทนอื่น ๆ (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	57,615.33 (ร้อยละ 16.40)
9. รวมรายได้ทั้งหมด (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	351,304.51
10. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	30,913.85
(ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)		
11. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม)	=	2,576.13
(ไม่รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)		
12. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/ปี/ฟาร์ม)	=	106,081.92
(รวมเงินเดือนเจ้าของฟาร์ม)		
13. ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย (บาท/เดือน/ฟาร์ม)	=	8,840.16

หมายเหตุ รายได้จากผลตอบแทน 57,615.33 บาท แยกเป็น

1. ขายโคคัดทิ้ง (โคแก่หรือโคมีปัญหาด่าง ๆ)	19,392.45 บาท (ร้อยละ 33.66)
2. ขายโคสาว	14,691.26 บาท (ร้อยละ 25.50)
3. ขายลูกโค, โครุ่นเพศเมีย	13,456.19 บาท (ร้อยละ 23.30)
4. ขายลูกโคตัวผู้	3,300.41 บาท (ร้อยละ 5.73)
5. ขายปุ๋ยคอก	6,775.00 บาท (ร้อยละ 11.75)

หมายเหตุ 1. ดอกเบี้ยเงินกู้ คำนวณจากอัตราดอกเบี้ยของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร
ซึ่งคิดอัตราดอกเบี้ยที่ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ที่เกษตรกรกู้ยืมมาลงทุนเลี้ยงโคนมใน
โครงการ ต่างๆ

มูลค่าของอุปกรณ์
อายุการใช้งาน

2. ค่าเสื่อมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรต่อปี = $\frac{\text{มูลค่าของอุปกรณ์}}{\text{พื้นที่}}$

(ที่มา; พันธุ์ทิพย์ และคณะ, 2544)

3. ค่าเสื่อมแม่โคนมไม่นำมาคำนวณเนื่องจากโคนมสามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่มในตัวเองได้
เช่น ขนาดน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นและลูกโคที่เกิดใหม่ในระหว่างปี ซึ่งไม่ได้นำมาคำนวณมูลค่าเพิ่มไว้
ดังนั้นจึงเห็นว่าค่าเสื่อมที่ไม่ได้คำนวณสามารถนำมาชดเชยมูลค่าเพิ่มดังกล่าวที่ไม่ได้คำนวณเช่น
กันจึงสรุปได้ว่าข้อมูลไม่คลาดเคลื่อนมากนัก

4. เงินเดือนเจ้าของฟาร์มคำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเชียงรายปี พ.ศ. 2544 เท่า
กับ 133 บาทต่อวัน

5. ค่าเสียโอกาสเงินทุน = เงินลงทุนทั้งหมดที่เป็นเงินสดนำไปฝากธนาคารอัตราดอกเบี้ย
สูงสุด (ธ.ก.ส.=2.75%/ปี)

3. ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดของการเลี้ยงโคนม และความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วย
งานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาอุปสรรคข้อจำกัดของการเลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาและข้อมูลในแบบสอบถามพบว่า ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดของการเลี้ยงโค
นมในจังหวัดเชียงราย เรียงจากความสำคัญมากไปหาน้อย ได้แก่

1. ปัญหาด้านขาดแคลนเงินลงทุน
2. ปัญหาอาหารขี้มีราคาแพง
3. ปัญหาขาดแคลนแม่โคพันธุ์ดีที่มีความสามารถในการให้นมมาก และมีระยะเวลาให้นม
ที่ยาวนาน
4. ปัญหาการเกิดโรคเต้านมอักเสบ

5. ปัญหาพื้นที่เลี้ยงโคนมไม่เพียงพอ
6. ปัญหาเรื่องโรคพยาธิและการเจ็บป่วยของโค
7. ปัญหาการขาดแคลนอาหารหยาบในฤดูแล้ง
8. ปัญหาคอกโคสกปรก ชื้นแฉะและร้อนอบอ้าว

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดต่าง ๆ ของการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย พอสรุปเป็นแนวทางกว้าง ๆ ได้ 4 ประเด็น คือ

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นบางเรื่องเป็นปัญหาที่ตัวเกษตรกรเอง สามารถแก้ไขได้เอง เช่น
  - ปัญหาแมลงรบกวน เกษตรกรอาจแก้ไขเองได้โดยกางมุ้งตาข่ายในถ่อน หรือ ทำที่ดักแมลงหรือใช้สารเคมีฉีดพ่น หรือก่อไฟโดยใช้ควันไฟไล่
  - ปัญหาการเกิดโรคเต้านมอักเสบ เกษตรกรสามารถป้องกันการเกิดโรคเต้านมอักเสบ ได้ เช่น รักษาความสะอาดของคอก ตัว โคนม เต้านม และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโคนม เช่น อุปกรณ์รีดนมอาจ ใช้ยามาเช็ดทำความสะอาดเต้านม หัวนม และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการใช้ยามาเช็ดจุ่มหัวนมหลังรีดนมทุกครั้ง หมั่นทดสอบโรคเต้านมอักเสบอยู่เสมอ ฯลฯ
  - ปัญหาคอกสกปรก ชื้น ร้อนอบอ้าว เกษตรกรอาจหมั่นดูแลความสะอาด สร้างโรงเรือนให้โปร่งอากาศถ่ายเท ใช้วัสดุที่ไม่เก็บความร้อนทำหลังคา ดูแลบริเวณโรงเรือนให้สะอาดและแห้ง โดยขุดรางระบายของเหลวและสร้างบ่อเก็บกักของเสียให้ถูกสุขลักษณะ ฯลฯ
2. บางปัญหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องยื่นมือมาช่วยเหลือสุดความสามารถของเกษตรกร และแก้ไขปัญหาเองได้ เช่น การขาดแคลนเงินทุน ควรที่สถาบันการเงินและสหกรณ์ที่เกษตรกรสังกัดต้องเข้ามาช่วยเหลือ ปัญหาเรื่องโรคพยาธิและการเจ็บป่วยของโค ปัญหาการผสมติดยาก ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และ ปศุสัตว์อำเภอต้องเข้ามาแก้ไขให้
3. ปัญหาอาหารข้น ยาเวชภัณฑ์ มีราคาแพง เป็นปัญหาทางธุรกิจหรือกลไกการตลาดที่บริษัทเอกชนและห้างร้านเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งบริษัทห้างร้านเหล่านี้ ก็มุ่งทำธุรกิจต้องแสวงหากำไรเป็นที่ตั้งแนวทางการแก้ไขปัญหา เกษตรกรอาจรวมตัวกันหรือไม่ก็ให้สหกรณ์ที่เกษตรกรเป็นสมาชิกผสมอาหารข้นเอง ก็จะทำให้ราคาอาหารข้นถูกลง แต่ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย และสิ่งสำคัญวัตถุดิบอาหารสัตว์บางชนิด หาได้ในท้องถิ่น บางชนิดต้องสั่งซื้อเข้ามา บางช่วงก็ขาดแคลน อาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้
4. ปัญหาขาดแคลนแม่โคนมพันธุ์ดี เป็นปัญหาระดับประเทศ ซึ่งโดยภาพรวมโคนมในประเทศไทยก็ยังขาดแคลน รวมทั้งปริมาณนมดิบด้วย เพราะ โคนเป็นสัตว์ที่ตกถูกครั้งละตัว และมีอายุการให้ผลผลิตช้า แม้ทางรัฐจะมุ่งเพิ่มปริมาณ โคนมในประเทศในอัตราร้อยละ 10-20 แต่ก็ยังทำได้ไม่ครบตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากมีเงื่อนไขและข้อจำกัดหลายประการ อาจมีทางแก้ไข

โดยค่อยเพิ่มปริมาณ โคนมในฝูง โดยใช้วิธีการผสมเทียม โดยใช้น้ำเชื้อพันธุ์ดี แต่ก็ต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน

ความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้สรุปความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการเงินทุนดอกเบี้ยต่ำและ ระยะเวลาการใช้คืนที่ยาวนาน เพื่อมาพัฒนาปรับปรุงฟาร์ม โคนมให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น
2. ความต้องการแม่โคนมพันธุ์ดีมาเลี้ยงในฟาร์ม
3. ความต้องการให้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น อาหารข้น ยาเวชภัณฑ์ มีราคาไม่แพงเกินไป
4. ความต้องการให้ปรับราคาน้ำนมดิบที่สหกรณ์ บริษัทรับซื้อ ให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
5. ความต้องการได้รับการอบรมในเรื่องการเลี้ยงโคนมเป็นประจำทุกปี และอยากให้องค์กรที่เกี่ยวข้องจัดศึกษาดูงานแหล่งที่มีการเลี้ยงโคนมที่ประสบผลสำเร็จในท้องถิ่นจังหวัดอื่น ๆ บ้าง
6. ความต้องการให้เจ้าหน้าที่ติดตามให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการผสมเทียม และการป้องกันและรักษาโรคพยาธิ โคนมต่าง ๆ
7. ความต้องการน้ำเชื้อ โคนมพันธุ์ดี มาผสมเทียมปรับปรุงยกระดับสายเลือด โคของเกษตรกรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น
8. ความต้องการสร้างบ่อแก๊สชีวภาพ โดยความช่วยเหลือด้านงบประมาณและวิชาการจากหน่วยงานของรัฐ โดยใช้มูล โคนมเป็นวัตถุดิบ
9. ความต้องการให้หน่วยงานของรัฐ จัดหาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น ยาเวชภัณฑ์ แร่ธาตุ เเม่ล็ดหญ้า ฯลฯ มาบริการ (แจกฟรี)
10. ความต้องการให้หน่วยงานที่ให้สินเชื่อเพื่อการเลี้ยง โคนม ถอดดอกเบี้ยเงินกู้และยืดเวลาการชำระหนี้ให้นานออกไป